איראן מודאגת, וטוב שכך

written by דוד מ' וינברג | 07.04.2025

ממשל טראמפ פורס כמות חסרת תקדים של עוצמה צבאית אמריקאית בבסיסים במזרח התיכון, בקרבת איראן ותימן. בניית הכוח הצבאי נתמכת ב"סנקציות מקסימליות" נגד איראן ובאיום אמריקאי מפורש על תקופה מוגבלת של חודשיים ל"עסקה" לעצירת תוכניות הפצצה הגרעינית והטילים הבליסטיים של איראן.

ללא עסקה, הנשיא טראמפ אמר ש"תהיה הפצצה". היועץ לביטחון לאומי של ארה"ב מייק וולץ ציין במפורש שאיראן חייבת "למסור ולוותר" על כל מרכיבי תוכנית הגרעין שלה, כולל טילים, העשרת אורניום והנשקה. נראה שאיראן מודאגת, מה שטוב, אך גם מתריסה, מה שהיה צפוי.

"המנהיג העליון" האייתוללה חמינאי אמר בחודש שעבר שטהרן לא תיכנע לשיחות עם ארה"ב בשל "דרישות מופרזות ואיומים", והוא דחה משא ומתן ישיר. הוא איים ב"מכה קשה" נגדית אם ארה"ב תתקוף את איראן.

מפקד חיל האוויר של משמרות המהפכה האיראניים הפך השבוע את האיום האיראני למפורש יותר: "לארה"ב יש 10 בסיסים ו-50,000 חיילים באזור אם אתם חיים בבית זכוכית אל תזרקו אבנים", הוא הזהיר. יועצו של חמינאי, יו"ר הפרלמנט לשעבר עלי לאריג'אני, הדגיש כי אם ארה"ב תפציץ את מתקני הגרעין של איראן, "דעת הקהל" האיראנית תלחץ על הממשלה "לשנות את מדיניותה" ולפתח נשק גרעיני.

אך כמובן, איראן מתקרבת במהירות למעמד צבאי גרעיני מלא, עם מתקני העשרת אורניום והרכבת פצצות טמונים בבונקרים תת-קרקעיים ללא קשר לאיומיו של טראמפ.

לפי הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית (IAEA), איראן העשירה אורניום לרמות כמעט-מוכנות-לפצצה (60% ו-84%, שהן קרובות מאוד לרמה של 90% הנדרשת לנשק גרעיני), כאשר מלאי האורניום המועשר שלה גדל ב-92.5 קילוגרם ברבעון האחרון בלבד, ל-274.8 קילוגרם. לפי סטנדרטים של ה-IAEA, זה מספיק לכשש פצצות גרעיניות, כאשר הספרינט הסופי ניתן להשגה בתוך חודשים.

אף מדינה בעולם לא העשירה אורניום ל-60 אחוז, כפי שעשתה איראן, מבלי לבנות נשק גרעיני כך שכוונותיה של איראן ברורות. השפעה על איראן לנטוש מסלול זה (כמו גם את מערך הטילים הבליסטיים העצום שלה) תהיה קשה, אם לא בלתי אפשרית. אני מטיל ספק אם אפילו האיום המתהווה של פעולה צבאית אמריקאית ישיג את המטרה.

בסופו של דבר, וושינגטון תצטרך לפעול על פי האיום שלה, וזה יצטרך להיות בקרוב.

למטרה זו ארה"ב מעבירה לאזור טייסות קרב, מפציצי חמקן, תחמושת, וסוללות הגנה אווירית מסוג פטריוט ו-THAAD (מערכת הגנה מפני טילים בליסטיים לטווח גבוה), יחד עם שתי קבוצות תקיפה של נושאות מטוסים. טיסות המטען הצבאיות האמריקאיות לאזור עלו ב-50 אחוז בחודש שעבר, עם לפחות 140 מטוסי תובלה כבדים שנחתו בקטאר, בחריין, איחוד האמירויות, ערב הסעודית, כווית וירדן.

טייסת תקיפה קרקעית A-10 נפרסה בירדן, מטוסי חמקן F-35 נשלחו לערב הסעודית, ולפחות שישה מפציצי חמקן B-2 הוצבו בבסיס שבאי דייגו גרסיה באוקיינוס ההודי שזה בערך שליש מצי מפציצי ה-B-2 של חיל האוויר האמריקאי.

(האי דייגו גרסיה שימש בעבר כנקודת שיגור למשימות הפצצה באפגניסטן ובעיראק. הוא נמצא כ-4,000 קילומטרים מאיראן ומתימן קרוב מספיק על מנת לתמוך במתקפה רחבת היקף על כל אחת מהן, תוך שהוא נשאר מחוץ לטווח של כלי טיס בלתי מאוישים (כטב"מים) והטילים הבליסטיים שלהן).

מפקד הפיקוד המרכזי האמריקאי, הגנרל מייקל קורילה, היה בישראל השבוע פעם נוספת לפגישות עם בכירים בצה"ל.

אסטרטגיות מוצעות כלפי איראן

יש עוד מה לעשות. ריצ'רד גולדברג מהקרן להגנת הדמוקרטיות בוושינגטון פרסם מניפסט ל"לחץ מקסימלי" על איראן, שהולך הרבה מעבר ל"סנקציות מקסימליות".

זה כולל סיום לכל סוגי הפטורים והרישיונות המקילים על הסחר האיראני עם העולם, אכיפת סנקציות קפדנית (בעיקר המכוונת לסחר הנפט של איראן עם סין), סנקציות רב-צדדיות על מדינות שלישיות (כולל מדינות אירופאיות) המקילות על בנקאות איראנית וארגונים לא-ממשלתיים אסלאמיסטים רדיקליים הנתמכים על ידי איראן, ועוד.

ברק סינר ממכון הנרי ג'קסון בבריטניה דוחף ל"ערעור היציבות" של המשטר האיראני. זה כולל מתקפות סייבר על תשתיות קריטיות של איראן, וכן מיקוד בתשתית הנפט של איראן כולל מתקני זיקוק ועיבוד, וצינורות הפצה פנימיים וטרמינלים. הוא גם תומך בתקיפת אנשי משמרות המהפכה האיראניים ובסיסיהם על אדמה איראנית או זרה.

גרג רומן מהפורום למזרח התיכון פרסם אסטרטגיה מקיפה למעבר לדמוקרטיה באיראן שצריכה להיות מופעלת עוד לפני תקיפה באיראן. זה כולל מסע מידע אגרסיבי, הגברת לחצים פנימיים התומכים בקבוצות אתניות המתנגדות למשטר, מינוף רשתות שיתוף פעולה אזוריות, פירוק רשת השלוחים האזורית של איראן (משהו שישראל כבר מטפלת בו), ותכנון לתרחישים פוסט-משטר.

מאמצים אלה צריכים לכלול חשיפת דיכוי המשטר והפרות זכויות האדם וניהול לוחמה פוליטית נגד המשטר: ביקורת מתמדת על כישלונותיו הכלכליים ואכזריותו, תמיכה בשכנותיה של איראן אם איראן מאיימת עליהן, וסיוע (גלוי וסמוי) למאמצים של איראנים למחות נגד המשטר שרובם בבירור שונאים אותו.

המטרה האסטרטגית הכוללת

במאמר שפורסם במרץ 2025 בכתב העת *Foreign Affairs*, אליוט אברמס מזכיר לנו את המטרה הכוללת של כל זה במהלך נשיאותו השנייה של טראמפ בת ארבע השנים: ליצור מזרח תיכון שבו ידידיה של וושינגטון חזקים הרבה יותר ואויביה חלשים הרבה יותר מאי פעם. פעולותיה המוצלחות של ישראל נגד חמאס וחיזבאללה (שלוחיה של איראן) ומכותיה המוחצות על מערכות ההגנה האווירית של איראן יוצרות הזדמנות לוושינגטון בהקשר זה.

"לארצות הברית יש כעת הזדמנות להוציא מאיזון את איראן ובעלי בריתה. מכיוון שהפתרון האמיתי היחיד לבעיית הרפובליקה האסלאמית הוא נפילתה, ארצות הברית ובעלות בריתה צריכות להרכיב מסע לחץ בשם העם האיראני שרוצה את סוף המשטר בלהט רב יותר מכל זר".

גם אם טראמפ יחליט לנהל משא ומתן עם איראן לפני שיעבור לפעולה צבאית, אברמס טוען שאפשר לנהל משא ומתן מעשי עם מדינת אויב מבלי לאבד את החוש החד של הקרב האידאולוגי.

זכרו את יחסי נשיא ארה"ב רונלד רייגן עם ברית המועצות. "נשיא אמריקאי יכול לדבר עם יריב סמכותני מבלי להקריב בהירות מוסרית ומבלי להפסיק תמיכה באנשים הכמהים להשתחרר ממשטר דכאני".

"ארצות הברית צריכה תמיד לראות במשא ומתן כזה טקטיקה במאבק הארוך לשלום במזרח התיכון מטרה שלא ניתן להשיג עד שהרפובליקה האסלאמית תוחלף בממשלה שהיא לגיטימית בעיני העם האיראני ושמוותרת על השלוחים הטרוריסטיים שלה, על שנאתה לארצות הברית ולישראל, ועל רצונה לשלוט במדינות אחרות באזור. עד אותו יום, הנוכחות הצבאית של ארצות הברית אינה יכולה להצטמצם".

הצלחה מול איראן חיונית לנשיאות טראמפ

לכך אני מוסיף שתוכניותיו של טראמפ ל"ניצחון" במאבק הגלובלי נגד סין ותקוותיו לאיפוס ביחסים עם רוסיה תלויות במידה רבה בהוכחת אומץ לבו בעימות עם איראן.

אם ההתרברבות של טראמפ נגד איראן תסתיים בעסקה רכה נוספת בסגנון אובמה, שרק דוחה

לעתיד את בעיית הפצצה האיראנית נשיאותו של טראמפ נגמרה, לפחות בענייני חוץ. הוא לעולם לא יהיה הנשיא ה"טרנספורמטיבי" (מחולל השינוי) עם הישגים "היסטוריים" שהוא כל כך במפורש רוצה להיות.

פורסם באתר מידה, בתאריך 07.04.2025.